

Ravantin rakennuksia Räisälässä ennen sotia.

Ravanti, Arvo, s. 18.3.1931
Haastattelija Heikki Silvola

Räisälän pitäjän Tiurin kylältä aivan Vuoksenrannan rajalta olen lähtöisin. Meitä oli isä, äiti, veli ja neljä siskoja. Isovanhemmat kuolivat ennen sotaa. Isoäidin kuolema tapahtui juuri ennen sotaa. Muistan, kuinka veljen kanssa olimme hakemassa havuja hevosellamme isoäidin hautajaisiin. Tien varressa oli pohjalaisten tykki aivan tien vieressä. Sen tykin vartijana oli mies, jonka kotitaloon me evakkomatalla Ilmajoella asetuimme. Hän oli ihastunut meidän hevoseen jo siellä ja hän lopulta ostikin sen meidän hevosen.

Evakko sai lähtöönsä aikaa kaksi tuntia ja mukaansa kaksi kiloa tavaraa

Lähtö sodan jaloista oli tosi nopea, kaksi tuntia oli aikaa. Tavaraa saivat aikuiset ottaa kaksi kiloa. Sairalan koululla odoteltiin kolme yötä ennen kuin saatiin evakoille juna. Ilmajoella isäntä meidät vei sijoituspaikkaamme. Pihalla kuultiin renkipojalta ensimmäiseksi uutta murretta, mutta pian siihen tottui. Talossa oli kaikkiaan kolme perhettä, oma väki, me ja Haikokset myös Räisälästä. Kun kaikki emännät olivat samanikäisiä, noin nelikymppisiä, he tekivät navettatyöt vuorotellen. Samoin miehilläkin oli keskinäistä työnjakoa. Me pikkupojat leikimme lumitunneleissa, joskus ne olivat tarpeenkin, sillä Ilmajoellakin oli ilmahälytyksiä.

Keväällä 1940 meidät siirrettiin Karijoelle valtavan isoon taloon, jossa oli neljäkin isäntää. Meidät sijoitettiin yläkertaan isännän huoneisiin. Tämä asui Kauhajoen puolella. Talossa oli vielä kaksi muutakin perhettä, joista toinen oli myös evakoita. Siellä minäkin olin hevospoikana kesällä ennen koulun alkua. Karijoella sitten jatkoin koulunkäyntiä.

Talvella 1942 päästiin takaisin Räisälään. Isä oli jo lähtenyt armeijan hommiin. Rakennukset olivat kunnossa, haju vain oli melkoinen. Kaikenlaista räjähtävää löytyi. Räisälän kirkolla taisi pari poikaa kuollakin. Koulukin alkoi taas, opettajista oli pulaa. Peltohommia tehtiin kolmekin kertaa. Vilja kylvettiin vielä keväällä 1944 ja saatiin osin jälkijoukkojen toimesta korjattua. Mutta ei siitä kunnon viljaa saatu. Kevätkylvöjen aikaan minäkin yritin äestää kesantomaata, vaikka ilma- taisteluita käytiin taivaalla. Toinen hevonen oli sotasaalishevosena ostettu ja se pelkäsi valtavasti. Jouduin välillä viemään hevoset metsään. Sattumalta kotiin tullut isä käski hakea minut pois.

Elisenvaaran uhrien hautaus Kurkijoella .

Menetin kolme sisartani Elisenvaaran pommituksessa

Lähtökäsky tuli ensin 19.6. Mutta kun vaunuja ei saatu, perheemme lähti Myllypellon asemalta juuri sillä kohtalokkaalla junalla. Vanhin veli oli karjaa kuljettamassa ja isä armeijan hommissa, mutta koko muu perhe oli siinä junassa. Elisenvaaran asemalla oli useita junia: sotilasjunia ja evakoitavien junia. Minä olin juuri ostamassa juotavaa kaverini Teperin Ilmon kanssa, kun hälytys tuli. Ryntäsin läheiseen puskaan, mutta kun näin, että pommit tulevat aivan niskaan, juoksin kauemmas isoon ojaan. Sieltä näin tuhon asemarakennuksessa. Pommit pudottaneet koneet tulivat takaisin ja tulittivat juoksevia ihmisiä konetuliaseilla. Me ryntäsimme vielä kauemmas. Sitten tuli kolmas pommitusaalto ja osui juuri meidän vaunuamme. Asemalla paloi sotilasjuna emmekä päässeet heti takaisin vaunuamme luo.

Ravantin rakennuksia Karhusuolla. Ensin rakennettu pikkurivi näkyy kuvassa oikealla. Siellä asuttiin siihen asti kunnes varsinainen asuinrakennus valmistui.

Meidän vaunuamme toinen sivuseinä oli romahtanut kokonaan. Vaunun ovella oli toiseksi vanhin sisareni kuolleena. Kaverini veli Aulis löytyi pahasti haavoittuneena. lähdimme hakemaan hänellä vettä, mutta haavoittuneiden juna ehti lähtemään mukanaan Aulis, joka ei selvinnyt. Kaikkiaan siis kolme sisartani jäi uhreiksi. Ei niihin asioihin paljon puututtu eikä puhuttu. Oli niin paljon muuta

ja jokainen sai mielessään selvittää asian. Ei siitä kotona tarvinnut puhua, se oli niin selkeänä mielessä. En vielä kukaan ymmärrä, miksi meidän junaamme pidäteltiin niin kauan.

Aikanaan jatkettiin matkaa ja tultiin Peräseinäjoelle. Sieltä sitten talvella tultiin Kauttuan aseman kautta Köyliöön ja Puolimatkan kartanoon. Karjakin oli saatu jo Peräseinäjoelle. Puolimatkan kartanossa asuttiin tien varressa olevassa punaisessa rakennuksessa, tien puoleisessa päädyssä. Siellä oli muitakin karjalaisperheitä, ainakin Nikit, Puukat ja Henttiset.

Välillä jouduttiin muuttamaan Kankaanpään Pryhtille, ennen kuin lopullisesti sijoituttiin Puolimatkan alueelle. Lisämaata raivattiin ja Puolimatkan isäntä antoi meille vielä metsää ja monen mutkan jälkeen saatiin omasta metsästä rakennuspuut. Rakennusvaiheessa isä, minä ja Aarre-veli teimme talli- ja navettatöitä Puolimatassa. Rakennuskantaa lisättiin sitten vähitellen. Rippikou-

luikäisenä poikana olin täydessä työssä. Rippikouluni kävin Pitkäljärven leirikoulussa ja Köyliön pappilassa. Kaikesta tavarasta oli pulaa. Tiiletkin tehtiin kotona ja sementistä oli kova pula. Tietysti se vaikutti rakennusten kestävyys. Talkoita tehtiin ja yhteiset tappurit olivat muutaman karjalaistalon yhteisiä. Voima saatiin sähkömoottorista aluksi, mutta muuntajalla ei tahtonut virtaa riittä, vaan sulakkeita paloi.

Kantaväestön kanssa tultiin hyvin toimeen niin Köyliössä kuin muuallakin. Enemmän asioitiin Säkylässä, sehän oli lähempänä. Vaikka työtä tehtiin kovasti, oli merkittävä se, että kaikenlainen paperityö oli suhteellisen vähäistä. Tietenkin noissa lautakunnissa oli tärkeät ratkaisut tehtävä pykälän mukaan. Kun kauppa tehtiin, lyötiin kättä päälle ja se piti. Rakennuksissa käytettiin tyyppiirustuksia ja niitä sitten myöhemmin paranneltiin, kun tilaa haluttiin lisää.

*Arvo entisen kotinsa pihamaalla Räisälässä 1991.
Vieressä lapsuuden leikkikivi.*

Nuorena en ehtinyt paljon muuta kuin työntekoa harrastamaan. Olin Säkylän ja Särkisalon nuoriseuran tanhuporukoissa. Kansanopistonkin touhut jäivät vähäiseksi, sillä silloin raivattiin ja rakennettiin. 1955 siirryin Ahlströmin palvelukseen. Puolimatkan suunnalta ei tainnut kukaan olla enempää kunnan luottamustoimissa. Sotaväen jälkeen oli harkittava omaa ammattia, sillä silloin jo näki, että sen kokoinen tila ei elätä.

En ole oikein aktiivisesti ollut mukana karialaisjärjestöissä. Kuitenkin tiettenkin olen sydämeltäni karjalainen. Pari kertaa olen käynyt myöhemmin Räisälässä. Meidän kylältä on kaikki hävitetty, ei löydy kuin kivijalat. Maasto on kuitenkin tuttu, kyllä siellä vieläkin osaisin kulkea. Metsämiehenä pisti silmään, että Räisälän metsät ovat edelleen komeita, hakkaamattomia.

Karjala on Karjala. Sen ottaisin takaisin. Se on arvokas alue, valtavat puuvarat, vesistöt ja paljon muuta. Elisenvaara oli tietysti järkyttävä asia perheen kannalta. Mutta siitäkin on niin monta kertomusta ja lukumäärää. Tänne on kotiuduttu eikä mitään pahempaa täällä koettu. Toisaalta luonnet erot heimojen välillä ovat vieläkin olemassa. Kai meissä karjalaisissa jonkinlainen vilkkaus vieläkin luonteessa näkyy. Ainakin Hämeessä työn merkeissä ollessani huomasin eron. Kun asiaa lähti vanhalta isännältä kysymään, ehti siinä kyllä tupakan sytyttää, ennen kuin vastaus tuli.